

Μὴν ἀπατάσαι· τῆς ζωῆς περιφρονεῖς τὰ δῶρα,
Καὶ ναρκωμένῃν ἢ νεκρὰν ἐγκλείεις τὴν ἐλπίδα·
Μὴ γίνεσαι ἢ θλιβερά καὶ στάσιμος Πανδώρα,
Μιμῆσου τὴν πετερόεσσαν, ὥραιαν χρυσαλλίδα·
Δὲν ἐννοεῖς πῶς ἔρχεσαι πλησίον τῶν μνημάτων
Τοσοῦτον νέα; τί ζητεῖς ἐδῶ, καὶ τί ἐλπίζεις;
Μὴ θέλῃς τὸν σιωπηλὸν χορὸν τῶν φαντασμάτων,
Νεράϊδα μὲ τὸ σάβανον τὴν νύκτα νὰ γυρίζῃς;
Ἄ! λησμονεῖς, ὦ φίλη μου, πῶς οἱ νεκροὶ δὲν ζῶσι.
Τοὺς βλέπουν, πλὴν εἰς ὄνειρα καὶ εἰς σκιὰς αὐλοῦς,
Καὶ δὲν ὑπάρχουν πώποτε, οὐδὲ περιπατῶσι,
Μόνον ἡ μνήμη των λυπεῖ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους·
Ἐπίστρεψον... Πλὴν μειδιάς... καθὼς ἡ ἐρωμένη
Τοῦ ἑωσφόρου, φεύγουσα τὰς χεῖρας τὰς ἀγίας,
Τὴν Εὐαν ἐμυκτήρησε διότι...

— Τεθλιμμένη

Ἄν φαίνωμαι, μ' ἐσύνηριψε πνοὴ τῆς δυστυχίας.
— Τῆς δυστυχίας; συμφωνοῦν ν ε ό τ η ς, δ υ ς υ χ ί α ;
— Νυμφεύονται συχνότερον ό τ ά φ ο ς κ' ἢ ν ε ό τ η ς...
Ποτὲ δὲν μ' ἔθελες ἢ ζωῇ, ποτὲ ἢ κοινωνίᾳ,
Τοῦ κόσμου δὲν μ' ἐμάγευσε ποτὲ ἡ ὠριότης. —
Μικρά τὸ μέγα ἤνοιξα ἀρχαῖόν του βιβλίον,
Καὶ τὸ ἀνέγνωσα μικρά, μὲ ἀπληστία ὄμμα,
Καὶ εἶδα μεγαλοπρεπὴ σωρεῖαν ἐρείπιων,
Νὰ σχηματίζουσιν ὡς ὁστὰ τὸ κινητὸν του σῶμα·
Τὸν περιβάλλει τεχνητὴ, χρυσοῦφης πορφύρα,
Καὶ ἡ φωνὴ του κελαδεῖ ὡσὰν γούστῃς ἄσμα,
Σοὶ τείνει μὲ ἀδάμαντας ἐρωτικὴν τὴν χεῖρα,
Γελά μὲ πρόσωπον λαμπρὸν... πλὴν εἶναι κρύον φάσμα·
Ναί, φάσμα· φέρε τὴν πνοὴν τῆς ἀληθοῦς καρδίας
Εἰς τὸ ψευδὲς του μέτωπον· ἐλῶθ' ἢ ὁπτασία,
Τὸ χάος ἐπανέρχεται τὸ τῆς ἀνυπαρξίας,
Ὅπου δαιμόνων ἀφανῶν συγκρούεται χορεία.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῶν θνητῶν Ἐ γ ω ῖ σ μ ό ς, τὸ στέμμα
Τὸ σκῆπτρον ἔχει σιδηρᾶ, καὶ σιδηρὰν τὴν χεῖρα,
Καὶ σιδηρὰ τὰ ἔντερα, καὶ τρέφεται μὲ αἷμα,
Καὶ μὲ τὸ αἷμα βάπτεται ἡ μαύρη του πορφύρα·
Ἐνίοτε φέρει μορφὴν ἐρωτικοῦ ἱππότου,
Κ' εἶναι γλυκὺς καὶ εὐγενής, οἰκτίριμον καὶ γενναῖος,
Ἦ φέρει τήεννον χρυσὴν ὀλίβου ἰδιώτου,
Καὶ σὲ φονεῖει φανερώς, νομίμως καὶ δικαίως·
Καὶ τέλος κόπτει δι' αὐτὸν ἐνδύματα μυρία
Ὁ Ν ό μ ό ς, ῥάπτῃς αὐπνός, τοῦ ἰσχυροῦ δεσμώτης·
Τώρα φορεῖ τὰ ἐρυθρὰ ὡς ἡ ἐλευθερία,
Καὶ πανοπλίαν αὐρίον ὡς φοβερός δεσπότης.

Παρθένος εἶν' ἡ Ἀ ρ ε τ ῆ ὥραια καὶ ἀθά·
Αὐτὴ τὸ πρῶτον θυμὰ του τὸ μᾶλλον ζηλευμένον,
Προσφέρει εἰς τὸν ἀσπλαγχτὸν τὰ σπλάγχχνα τῆς ἀθρόα,
Ἄλλ' οἱ σοφοί, τὸ ἐγκλημα τὸ λέγοντι π ε ρ ω μ έ ν ο ν·
Καὶ ὅταν ὅλη δάκρυα, λυσίκομος ἐμπρός του
Συρθῇ παρὰ τοὺς πόδας του, καὶ ἔλεος ζητήσῃ,
Ἦ καταχθόνιος ῥιπὴ τοῦ μειδιάματός του
Φονεῖει ὡς ὁ κεραυνός, ἀντὶ νὰ ἐλετήσῃ.

Ἐξήτησα... ἐξήτησα κ' ἐγὼ τὴν εὐτυχίαν,
Κ' ἐγὼ ζηλεύω τὴν ζωὴν καὶ τὰ λαμπρὰ τῆς κάλλη,
Ποθῶ κ' ἐγὼ τὸν ἔρωτα, λατρεύω τὴν φιλίαν,
Παρθένον τὴν καρδίαν μου αἰσθάνομαι νὰ πάλλῃ·
Εἶδα τὸν ἔρωτα ποτὲ νὰ μὲ καλημερίσῃ.

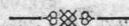
... Ἦτον ὥραιος καὶ γλυκὺς, πλὴν ἦτον... ὁδοιπóρος
Καὶ δὲν τοῦ εἶπα νὰ σταθῇ, οὐδὲ νὰ μὲ γνωρίσῃ,
Οὐδὲ νὰ γίνω ἡθελα ἀπλοῦς του δορυφόρος.
Καὶ ἐνθυμούμαι, πῶς αὐτός, ὅταν μὲ εἶδε πρῶτον,
Μοῦ εἶδε τὰ φορέματα, τὰς χεῖρας καὶ τὸ στήθος...
Δὲν εἶχα μεταξόπιπλα ἢ ὅπλα τῶν ἐρώτων
Ἀδάμαντας, οὐδὲ χρυσόν, οὐδὲ πλαστὸν τὸ ἦθος.

Ἐξήτησα τὴν ἀρετὴν, καὶ κατοικῶ μαζὶ τῆς,
Τὸν ἄρτον μας μοιράζομεν τῆς θλιβερᾶς πενίας·
Μ' ἐγνώρισεν ἡ ἄμοιρος πῶς εἶμαι ἀδελφὴ τῆς,
Τέκνα κ' αἱ δύο τῆς πτωχῆς μητρός μας Δ υ σ τ υ χ ί α ς

.....

Ἐν Πειραιεῖ, 3 Φεβρουαρίου 1863.

I. E. Γ. ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΡΩΜΕΝΗΣ.

Τὸ δειλὸν σου, ὦ παρθένε, ὄμμα τ' ὄμμα μου ζητεῖ·
Μ' ἀγαπᾷς, σὲ εἶπα, φῶς μου.
Ἐπὶ τοῦ μετώπου θάλλει γλυκὺ ἔαρ, πλὴν πρὸς τί;
ὦ! ἂν ἔβλεπες κ' ἐντός μου!

Φύγε με! ὁ ἔρως οὗτος τάλαιπῶρους, δυστυχεῖς,
Ἄντ' ἐνός θὰ κάμῃ δῶν·
Ἄντ' ἐνός θὰ κάμῃ δῶν, μ' ἀπεκρίθης, εὐτυχεῖς·
— Ἀπατάσαι — Σὲ ὁμνῶ.

— ὦ ἐλθέ λοιπὸν, σὲ εἶπα, Ἀγγελε τοῦ οἰκτιριμοῦ,
Παύσατε, πικρά μου πάθη!
— Δὲν ἀπέσπασε τὸ στόμα, κ' ἀναμέσων σου κ' ἐμοῦ
Φάσμα σκυθρωπὸν ἐστάθη.

Φάσμα σκυθρωπὸν, ὥραιον, μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ
Ἦ ἀρχαί! Ἀγάπη ἦλθε·
Μ' ἔκρυψε τοὺς στεναγμούς σου, τοὺς λυγμούς σου μέχρις οὗ
Ἀπεσβέσθης, καὶ ἀπῆλθε.

I. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

υ π δ

Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου

ΤΟΜΟΣ Β'.

Ἄν ὑπάρχῃ πόλις, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα μόνον
φέρει εἰς τὸν νοῦν γλυκειάς ἐντυπώσεις καὶ παρου-
σιάζει εἰς τὴν φαντασίαν εἰκόνας μαγικάς, ἡ πόλις
αὕτη εἶναι ἡ Κωνσταντινουπόλις. Ἡ βασίλισσα αὐ-
τῆς τῆς Ανατολῆς, ὅπως τὴν μετεμορφώσαν οἱ αἰ-
ῶνες, εἶναι κόσμος ὁλόκληρος ἐν μικρογραφίᾳ. Ἀμέ-
τρητοι γενεαὶ ἦλθον καὶ ἀπῆλθον, πλῆθος κατα-
κτητῶν, ποικίλων καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρη-

σκεῖαν καὶ τὰ ἤθη, διεδέχθησαν ἀλλήλους ἐπὶ τῶν γραφικῶν ὄχθων τοῦ Βοσπόρου, καταλείποντες ἀνεξίτηλα τῆς διαβάσεώς των ἴχνη· καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις, ὑπὸ τὴν ἐπιρρῶν αὐτῶν, μετέβαλεν, ὡς ὁ μυθολογούμενος Πρωτεύς, χιλιάκις ὅφιν καὶ σχῆμα καὶ ἀπετελέσθη βαθμυδὸν ἐν σύμπλεγμα παραδόξον καὶ συγκεχυμένον, ἀλλὰ συγχρόνως εὐθυμον καὶ ποιητικόν.

Ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ ναοῦ, ὅπου ἴσως ἄλλοτε ἀντῆχει ἡ εὐγλωττος φωνὴ τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀσιανὸς Σουλτάνος ἀνῆγειρεν ὑπερέφελον Μιναρὲ, ὅθεν προσκαλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς προσευχὴν ἢ βραχνὴ φωνὴ τοῦ Μουεζζίνη. Ἐν μέσῃ τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἱπποδρόμου ἀνευρέθησαν ἀνελπίστως τὰ τρόπαια τῶν Πλαταιῶν καὶ πρό τινων ἐτῶν οἱ στρατοὶ τῆς Δύσεως ἔστησαν τὰς σκηνάς των « ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρὸ 800 περίπου ἐτῶν οἱ προπάτορες αὐτῶν εἶχον σκηνοπηγήσει ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις ἄλλων ἰδεῶν καὶ ὑπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν ἄλλης δόξης¹. » Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἡ Εὐρώπη συνωθεῖται πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὸ Βυζάντιον διαφαίνεται ὑπὸ τὴν Σταμπούλ, καὶ ὁ πολιτισμὸς ἀντικρῦζει τὴν βαρβαρότητα. Ἐδῶ ἡ Χανούμισσα σφίγκει τὴν χεῖρα τῆς Φράγκας τοῦ Πέραν, ἐκεῖ ὁ γέρον Ὀθωμανὸς βλέπει μὲ ἥθος περιφρονήσεως τὸν ἀπαρνητὴν τῶν πατρῶων φορεμάτων νεανίαν. Ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὰς μεγαλοπόλεις ἐκείνας τῆς δύσεως, ὧν τὰ θέλγητρα πάντα συνίστανται εἰς μονοτόνους τινὰς περιπάτους, εἰς μερικὰς βαρεῖας οἰκοδομίας, πνιγομένας ὑπὸ ὀρίζοντα ὀμιχλῶδη καὶ εἰς ὀλίγα ζοφερά ἐργοστάσια. Μόνη ἴσως ἡ Βενετία, ἡ ἀρχαία Βενετία τῶν Δουκῶν, δύναται ν' ἀντιπαραβληθῇ ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν ἀπόψεων καὶ τὴν πρωτοτυπίαν τῶν θεαμάτων πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ αἱ δύο πόλεις αὗται εἶναι ἄστυα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς τρυφῆς, ἀλλ' αἱ στεναὶ καὶ ζοφεραὶ διόρυγες ἐκείνης δὲν ἔχουσι τὰς ἀμιμήτους καλλονὰς τοῦ Βοσπόρου, ὅπου λούονται τὰ κράσπεδα αὐτῆς, καὶ αἱ γονδόλαι, ἅς τόσο εὐφυῶς εἰρωνεύεται ὁ Βύρων εἰς τὸν Βερρο, κλίνουσι τὸ γόνυ πρὸ τῶν πετώντων καϊκιῶν· διαβαίνων ὑπὸ τὴν Γέφυραν τῶν στεναγμῶν ἀκούετε αἰφνης πνιγηρὰς φωνὰς φυλακισμένων, ἐνῶ, παραπλέων τὰς μαγικὰς ὀχθὰς τοῦ Βουγιουκδερέ, μεθύετε ἀπὸ τὰ τρυφῆλὰ ἄσματα τῶν περίξ σεραίων.

Τοιαύτη οὖσα ἡ Κωνσταντινούπολις, ἐφέιλκυσε πάντοτε ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην πόλιν τὸν θαυμασμόν

τοῦ ὁδοιπόρου καὶ ἐνέπνευσε τὸν ἱστορικὸν καὶ τὸν φιλόσοφον, ἢ τὸν ποιητὴν καὶ τὸν μυθιστοριογράφον. Αὐτὴν ἐζωγράφησαν ὁ Λαμαρτίνος καὶ ὁ Σατωβριὰν εἰς τὰς ὠραιότερας τῆς Περιηγήσεως καὶ τοῦ Ὁδοιπορικοῦ σελίδας, καὶ οὐδεὶς ἔκτοτε ὑπερέβη αὐτοὺς ὡς πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ζωρότητα τοῦ χρωματισμοῦ. Ἡ Lady Montague ἐδαφίλευσε τὴν παραδοξολογίαν καὶ τὴν εἰρωνίαν, περιγράφουσα τοὺς πασσάδες καὶ τὰ χαρέμια· ὁ δὲ Χάμμερ, πλήρης κριτικῆς καὶ πολυμαθείας, ἐξήτασε τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν καὶ τὸ σύγγραμμά του, ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ὁ Βόσπορος θὰ μένῃ πάντοτε ἐν ἐκ τῶν ἐγκαυχημάτων τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας. Ἀλλ' ἐνῶ οἱ ξένοι προσέφερον καθ' ἐκάστην φόρον θαυμασμοῦ εἰς τὴν ἐστίαν ταύτην τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, οὐδεὶς ἑλλην ἐτόλμησε ν' ἀποδυθῇ πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν περιγραφὴν πόλεως, ἥτις δι' ἡμᾶς οὐδὲ τόσον ἄγνωστος οὐδὲ τόσον δυσερέυνητος εἶναι· μόνος ὁ ἀείμνηστος πατριάρχης Κωνσταντῖος κατέβαλεν εὐγενεῖς πρὸς τοῦτο καὶ συντόνους προσπάθειας, ἀλλὰ διὰ διαφόρους αἰτίας τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστῇ τέλειον. Τὸ μέγ' αὐτὸ κενὸν ἀνέλαβε νὰ πληρώσῃ ὁ Κ. Σ. Δ. Βυζάντιος καὶ ὁ πρῶτος τόμος τοῦ σοφοῦ συγγράμματός του ἐξεδόθη πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν. Ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν εἶναι ἐκ τῶν αὐτοσχεδίων ἐκείνων ἔργων, γεννημάτων στιγμιαίας ἐμπνεύσεως, ὧν τὸ αὐτὴ ἐγένετο θλιβερά κατὰ χροσὶς παρ' ἡμῖν. Ὁ Κ. Βυζάντιος κατέβαλε βίον ὀλόκληρον εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἔργου, ὅπερ φιλοτίμως ἀνέλαβε, καὶ οὐδενὸς ἐφείσθη κόπου, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸ ὅσον ἐνεστι πληρέστερον. Ἀνέτρεξεν εἰς τὰς πηγὰς, ἐμελέτησεν ὅλους τοὺς συγγραφεῖς ὅσοι ἐπραγματεύθησαν ὅπωςδήποτε τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἄχρι τοῦ τελευταίου, ἀπὸ τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ ἄχρι τοῦ Γυλλίου, παρέβαλεν, ἐξήγαγε συμπεράσματα ἢ ἐπανόρθωσε πλάνας. Ἀλλ' ὁ Κ. Βυζάντιος ἠννόησεν ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη ἐργασία δὲν ἤρκει καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ συμπληρωθῇ δι' ἄλλης, ἐτι ἐπιπονωτέρας. Περιέτρεξε λοιπὸν μόνος τὰς γωνίας πάσας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατεμέτρησε τὰς στήλας τῶν ναῶν, καὶ ἀνίχνευσε τὰς ἀνεκδότους ἐπιγραφάς.

Τοιαύτης σπουδῆς προῖον εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ ἡ βαθεῖα γνώσις τοῦ θέματος εἶναι ἡ μεγαλητέρα ἀρετὴ αὐτῆς. Εἰς τὸν πρῶτον τόμον ὁ συγγραφεὺς διέτρεξε τὸ ἥμισυ τῆς ἀπεράντου μεγαλοπόλεως, ἐμύησε τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ παράδοξα μυστήρια τοῦ Σεραίου, τῷ ἀπεκάλυψε τῆς Ἀ-

1. Κωνσταντινούπολις. Σ. Δ. Βυζαντίου· Προλεγόμενα.

γίας Σοφίας τὴν λαμπρότητα καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τοὺς ζοφεροὺς θόλους τοῦ Ἑπταπυργίου. Ὁ δεύτερος τόμος συμπληροῖ τὴν εὐάρεστον ἐκείνην πλάνησιν διὰ τῶν μυρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁδῶν καὶ δίδει πλέον ἐντελῆ καὶ ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ ἐκάστης συνοικίας, περὶ ἐκάστου ναοῦ, περὶ ἐκάστου μνημείου αὐτῆς. Πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου διέρχεται ὁ Γαλατᾶς, ἡ πλουσία ἀποικία τῶν Γενουησίων, ὅπου σήμερον ἐστῆσε τὸ βασιλείον τοῦ Ὁ Κερδῶος Ἑρμῆς, τὸ Σταυροδρόμιον, προάστειον Παρισιανὸν, λησμονηθὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Σκούταρι μὲ ὅλα του τὰ Ἀσιανὰ κάλλη, καὶ αἱ μαγευτικαὶ νησίδες τοῦ Μαρμαρᾶ. Ἄλλοτε σοφὸς κριτικὸς ἔψεξε τὸν τρόπον, ὃν ἐξελέξατο ὁ Κ. Βυζάντιος πρὸς περιγραφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐθεώρησεν αὐτὸν ἀόριστον καὶ συγκεχυμένον. Δὲν ἤξεύρομεν ἂν ὁ τρόπος αὐτὸς εἴναι ὁ σοφώτερος πάντων, δυνάμεθα ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι εἶναι ὁ εὐαρεστώτερος. Ὁ συγγραφεὺς λαμβάνει ἐν μνημείον, τὸ ἐξετάζει ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν, ἀναφέρει τὰ μεταβολὰς ἃς ὑπέστη ὑπὸ τοὺς διαφόρους κατακτητὰς, διηγεῖται τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ὧν ὑπῆρξε σκηνή, καὶ διδάσκει τὸν ἀναγνώστην εἰς ὀλίγας σελίδας, ὅπως δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν διδάξῃ ἡ ἀνάγνωσις καὶ τῶν 50 συγγραφέων τῆς Βυζαντιδος. Καὶ ἡ βαθεῖα καὶ ἀνεξάντλητος τοῦ συγγραφέως πολυμαθὲα περιβάλλεται πάντοτε μανθῶν ἐπαγωγὸν καὶ θέλγει, χωρὶς νὰ κουράξῃ· τὸ ὕφος τοῦ εἶναι πανταχοῦ ἐπιμελημένον, ἐκλεκτὸν, ἔντονον καὶ κυριολεκτοῦν. Ἀλλὰ, διατὶ νὰ ἐπαινέσῃ τις τὸ ὕφος τοῦ Κ. Βυζαντίου, ὅταν ὑπάρχει ἐν μέσῳ προχειρότατον καὶ πεισικότατον, νὰ παραθέσῃ τις τεμάχιον αὐτοῦ; Τοῦτο πράττομεν, μεταφέροντες εἰς τὰς στήλας τῆς Χρυσᾶ. λ. λ. ιδος μέρος τῆς περιγραφῆς τῶν Νησιῶν.

«Τὸ πάντερπον ἀρχιπέλαγος τοῦτο τῆς Προποντίδος, τὸ περιέχον, ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς αὐτῆς πλευρᾶς καὶ περὶ τὰς εἰς αὐτὴν ἐκβολὰς τοῦ Βοσπόρου, τὰς *Κυκλάδας τῇ πόλει νήσους*, πρέπει ν' ἀπολαύσῃ τις ἢ ἔαρος ἢ φθινοπώρου. Ὅς τις τὸν Μάϊον δὲν ἀνέπνευσεν ἐν ταῖς νήσοις ταύταις τὴν ζωογόνον τοῦ ἑαρινοῦ ζεφύρου αὔραν, ἐν ἡ ἐλούσθησαν αἱ τερέβινθοι καὶ τὰ σπάρτα· ὅς τις δὲν παρευρέθη κατὰ τὴν *Πρωτομαίαν* εἰς τὸν χορὸν τῶν νησιωτῶν, συντριβουσῶν διὰ τῶν εὐρύρρυθμων αὐτῶν ποδῶν, καθὼς αἱ παρὰ τῷ Ὁρατίῳ Χάρτιτες, τὴν ἀναβλασπάνουσαν χλόην· ὅς τις, τὸ ἐσπέρας σε ληνοσώτου καὶ ἡρεμαίας νυκτὸς, ὑπὸ τὸν φλοῖσθον

τοῦ εἰς τὰς ἀμμόδεις ἡϊόνας τῆς Χάλκης· ἢ τῆς Πριγκηποννήσου ἐκπνέοντος κύματος, δὲν ἐδυθίσθη εἰς ἐκστατικὰς σκέψεις, ὁ τοιοῦτος ἃς σπεύσῃ, πρὶν ἢ κρυερὰ πλάξῃ τοῦ τάφου ἐπιτεθῇ βαρεῖα ἐπὶ τοῦ στήθους 'του, νὰ ἀπολαύσῃ, ἔστω καὶ ἐνὸς μόνου, ἔαρος Νησιωτικοῦ τέρψιν!

» Ἀνθῶν φυσικῶν καὶ ἀρωματικῶν θάμνων ἀνέκφραστος ποικιλία, καρπῶν καὶ ὀπωρικῶν, καὶ μάλιστα σύκων καὶ σταφυλῶν, ἡδύτης καὶ ἀφθονία, ἰχθύων κάλλος καὶ μέγεθος, θήρας πλοῦτος, τὰ πάντα προσκαλοῦσιν ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, εἴτε εἰς τὴν Δίκτυναν, εἴτε εἰς τὴν Ἀγροτέραν Ἀρτεμιν, προαιρεῖται νὰ θυσιάσῃ. Ἐὰν δὲ ἐπροικοδοτήθῃ ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ ποιητικῶν πνεύμα, οἱ στίχοι, ὅσους, ὑπὸ τῆς πίτυος τὸν ψιθυρισμὸν καὶ τὴν εὐωδίαν τῶν νάρδων καὶ τῶν ληδάνων, θέλει χαράξῃ εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν 'του, ἀναμφιβόλως θέλουν μυροβολεῖ ἰδιαιτέρον τι ποιήσεως ἄρωμα, διακρίνον αὐτοὺς παρὰ τὰς λοιπὰς ἀπάσας αὐτοῦ ἐμπνεύσεις, καθὼς αἱ χαριέστεραι τῶν ὧδων τοῦ μακαρίτου Ἀθανασίου τοῦ Χρηστοπούλου, ὧν τὰς πλείστας ἐμελοποίησεν ἐν ταῖς νήσοις ταύταις.

» Ἀλλὰ διατὶ ὁ δρόμος τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ τοῦ ταχυπλοοῦντος, φαίνεται οὐχ' ἥττον βραδὺς εἰς τὸν γραφοντα τὰς σελίδας ταύτας; διατὶ προσπαθεῖ νὰ προλάβῃ, εἰ δυνατόν, αὐτὸν, προχωρῶν εἰς τὸ ἀφλαστον αὐτὸ τῆς πλώρας; διατὶ, ἀφείς τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ πολιτικολογοῦντας ἢ κυβεύοντας ἢ κατακληλουμένους ὑπὸ τῶν ἐκ Δακίας μουσουργῶν, ἀτενίζει ἀκίνητος πρὸς ἐν καὶ μόνον τοῦ ὀρίζοντος σημείον, τὸ πρὸς ἀνατολὰς καὶ μεσημβρίαν τῆς Χαλκηδόνης; διατὶ; διότι ἐκεῖ κεῖνται τὰ *Νησιά*, ἐκεῖ κεῖται ἡ Χάλκη, ἐν ἡ συγκεντροῦνται πᾶσαι τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας αἱ ἀναμνήσεις, καὶ πᾶσα θέσις αὐτῆς 'τῷ ἀναπολεῖ τούτων μίαν. Διὸ, καὶ μόλις προσορμισθέντος τοῦ πλοίου, πηδᾷ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ χαιρετᾷ, οὐχὶ ἔμφυχα ὄντα· διότι οὐδεὶς ἐδῶ τὸν ἀναγνωρίζει πλέον· ἀλλὰ τὰς πέτρας τοῦ *μόλου*, ἐφ' ὧν πύλλακις διημέρευσεν ἀλειύων· τὴν φυλλίνην σκιαδὰ (*tsaridak*), ὑπὸ τὴν ὁποίαν πολλάκις ἐγευματίσεν τὴν πλάτανον, ὑπὸ τὴν ὁποίαν μετὰ τῶν ὁμηλικῶν ἐπαίξεν· τὸ λιβάδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔτρεξε· τὸ *Γεράνιον*, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπῆε· διὰ τοῦτο καὶ, πρὸς αὐτὰ χαίνων καὶ κυπτάζων ὅλος, ἀδιαφορεῖ πρὸς τοὺς περιεσταμένους καὶ παρατηροῦντας αὐτὸν, *ξέρον* γέροντα! οὔτε ἀποκρίνεται πρὸς τὰς φιλοφρονεσάτας προσκλήσεις τοῦ ξενοδόχου, καὶ περνᾷ ὡς μελαγχολῶν! προχωρεῖ ἐν τοσούτῳ, ἵτα πρὸς τὴν οἰκίαν, ὅπου νομίζει ὅτι ἀκοῦει

ἤδη τῶν συγγενῶν αὐτοῦ τὴν φωνήν· ἀναζητεῖ τὴν ἀναδενδράδα, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἤρτητο ἡ αἰώρα, τὴν συκῇν, τοὺς καρποὺς τῆς ὁποίας πολλὰκις ἐπεβουλεύθη· ἀλήμων ὦ! ἡ οἰκία ὑπάρχει, ἀλλὰ... νεαρὰ καὶ μεταπεποιημένη ἐπὶ τὸ γλαφυρότερον· ἡ ἀναδενδράς ἐξέλιπεν· ἡ συκὴ ἐξηράνθη· τὴν δὲ θέσιν τοῦ κήπου ἐπέχουσιν ἐργαστήρια· ἀπὸ τῶν θυρίδων δὲ τῆς οἰκίας κοράσιά τινα, φαιδρῶς ἀνακαγχάζοντα πρὸς τὸ ἐρρίκνωμένον πρόσωπον τοῦ ἀγνώστου γέροντος, ὃς τις παρατηρεῖ τὴν οἰκίαν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀδιακρίτου περιεργείας, ἐρωτᾷ τι ποῖον ζητεῖ; »

Τοιοῦτον εἶναι τὸ σοφὸν σύγγραμμα, τοῦ ὁποίου ἀμυδρὰν ἰδέαν ἐτολμήσαμεν νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Χρυσαλλίδος*. Ὅστις ἀνέγνωσε τοὺς δύο τόμους αὐτοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ εὐχρηθῇ τὴν ταχίστην ἐκδοσιν τοῦ τρίτου τόμου, ὅστις θὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον, οὐ ἐφάμιλλα δὲν ἔχει πολλὰ ἢ ἰσχνὴ ἡμῶν φιλολογία. Εἰς τὸ τρίτον μέρος ὁ συγγραφεὺς θ' ἀποκαλύψῃ τὰ παράδοξα ἔθιμα καὶ τὰς πρωτοτύπους τελετὰς τῆς αὐλῆς τῶν Γραικορωμαίων καὶ τῆς αὐλῆς τῶν Ὀθωμανῶν, θὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ περιφρούρητον ἄστυον τοῦ χαρεμίου καὶ θὰ διαγράψῃ τὸν βίον καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν φυλῶν, αἱ ὁποῖαι ζῶσιν εἰς τὴν προνομιοῦχον πόλιν τοῦ Κωνσταντινίου.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ.

Ἡ τύχη φαίνεται ὅτι ἔχει στενὰς μετὰ τοῦ θανάτου σχέσεις· αὕτη τρέφει μετ' ἀδρότητος τὰ θύματα τὰ ὁποῖα δι' αὐτὸν προσδιορίζει, καὶ τὰ ἀποστέλει εἰς τὸ σφαγεῖον κεκοσμημένα μετ' ἄνθη καὶ μετ' αἰνίας. Ποσάκις εἶδον αὐτὴν ζητοῦσαν δυστυχὴ ἄγνωστον ἐντὸς τῆς ἀχυροσκεπὸς καλύψεως τοῦ πτωχοῦ, ὅπως τὸν ῥίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς εὐπορίας, διὰ νὰ δώσῃ αὐτῷ πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς τιμὰς! ὅτε δὲ καταστῇ τὸ ἀντικείμενον τῶν ζηλοτυπῶν τῶν ἀνθρώπων βλεμμάτων, ἐνῶ ἡ καρδιά του μεθύει καταγοητευθεῖσα ἐκ τῆς νέας του εὐτυχοῦς ὑπάρξεως, τὸν κρημνίζει αἰφνης ἐκ τοῦ ὕψους τῆς εὐδαιμονίας ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ θανάτου! Τὴν πρῶϊαν ἐφείλκε τὴν ζηλοτυπίαν, τὸ ἐσπέρας ἐφέλκει τὴν συμπάθειαν καὶ τὰ δάκρυα!

Young.

Ἀρμονία, γλῶσσα τὴν ὁποίαν ἐφεύρεν ἡ μεγαλο-

φυΐα διὰ τὸν ἔρωτα, ἤλθες εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

Ἀλφρέδος Μυσσέ.

Ἐὰν φοβεῖσαι τὸν ἄρχοντα ἐπὶ σοῦ, λυποῦ τὸν ἐφ' οὗ ἄρχεις.

Marina Arche.

Ὁ κόσμος εἶναι τὸ θέατρον τῆς παγκοσμίου κωμωδίας· οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ ὑποκριταὶ αὐτοῦ· τὰ τυχαῖα συμβάντα ἀποτελοῦσι τὸ θεατρικὸν πόνημα, ἡ μοῖρα διανέμει εἰς τοὺς ὑποκριτὰς τὰ πρόσωπα· οἱ θεολόγοι ἐπιτηροῦσι τὸν θεατρικὸν μηχανισμόν, καὶ οἱ φιλόσοφοι εἶναι οἱ θεαταί· οἱ πλούσιοι ἴστανται εἰς τὰ θεωρεῖα, οἱ ἰσχυροὶ εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, καὶ οἱ δυστυχεῖς εἰς τὴν πλατείαν· αἱ γυναῖκες περιφέρουσιν ὀλόγυρα τὰ δροσιστικὰ, οἱ δὲ κατατρεχθέντες ὑπὸ τῆς τύχης ξεφτυλίζουν τὰς λυχνίας· αἱ ἑταῖραι συγκροτοῦσι τὴν μουσικὴν συμφωνίαν, ὁ δὲ χρόνος καταβιβάζει τὴν αὐλαίαν. Ἡ παιζομένη κωμωδία φέρει τίτλον τὸν ἐξῆς: Ὁ κόσμος θέλει νὰ ἀπατᾷται, καὶ θὰ ἀπατᾷται.

Oxenstiern.

Τὰς ἐπαναστάσεις γεννῶσιν αἱ παραφοραὶ τῆς προόδου.

Βίκτωρ Οὐγώ.

Αἱ εὐγενεῖς ψυχαί, ὧν ἡ δύναμις ἐνᾶσκειται εἰς σφαῖραν ὑψηλὴν, στεροῦνται ῥαδιουργικοῦ πνεύματος, γονίμου εἰς ἐπινόησιν μέσων καὶ συνδυασμῶν αὐτῶν. Εὐφυΐα τῶν εἶναι ἡ τύχη, διότι δὲν ἀναζητοῦσιν, ἀλλὰ συναντῶσι.

Βαλζάκ.

Ἐξυπνὰς τὴν πρῶϊαν καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν πεδιάδα. Πανταχόθεν ἐκτείνεται οὐρανὸς σαπφειρίνος καὶ ὠραιότατος, ἀλλ' ἀγνοεῖς ὅτι ἐνῶ ἐκοιμᾶσαι τὰ νέφη διαλυθέντα ἔχουσιν ἀφθονωτάτην βροχὴν. ὦ! πόσοι ἄνθρωποι δυσυχεῖς δεικνύουσι τὴν πρῶϊαν ὅψιν ἀτάραχον, ἀλλ' ἐκλαυσαν ὅλην τὴν νύκτα!

Αἱ γυναῖκες ἀγαπῶσι μᾶλλον νὰ κατηγορῶνται ὀλίγον ἢ ἀρετὴ τῶν παρὰ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ὠραιότης των.

Φοντενέλ.

Ἄς μὴ ἀφήνωμεν νὰ φύεται χόρτον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς φιλίας.

Κ* Ἰωφφρίνου.